

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,

faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-11- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija), įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. gegužės 3 d. išvadoje Nr. NV-1195 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 7 d. nutarimo Nr. 716 „Dėl Nuostolių, patirtų teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas ir (ar) viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, jų poreikio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projektas parengtas siekiant papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 7 d. nutarimu Nr. 716 „Dėl Nuostolių, patirtų teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas ir (ar) viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, jų poreikio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) patvirtintą Nuostolių, patirtų teikiant viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas ir (ar) viešąsias kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugas, jų poreikio nustatymo ir kompensavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas) nuostatomis, susijusiomis su Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4, 4¹, 7¹, 10¹, 12, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24¹, 25, 25², 26, 28, 29, 29¹, 29², 29³, 29⁵, 29⁶, 29⁷, 29⁸, 30¹, 30², 33 straipsnių ir priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 25³, 29⁹ ir 29¹⁰ straipsniais ir 25¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo 6 straipsnio nuostata dėl galimo savivaldybių indėlio iš dalies finansuojant geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolius, patirtus teikiant viešąsias paslaugas jų teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, keičiamas Aprašo 9 punktas ir Aprašas papildomas 9¹, 9² punktais, kuriais nustatoma informacijos perdavimo savivaldybėms tais atvejais, kai atlikus viešųjų paslaugų poreikio vertinimą toks poreikis nėra nustatomas, tvarka, taip pat procedūra, skirta maršrutui išsaugoti, jei savivaldybių administracijos sutinka kompensuoti dalį geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolių, patirtų teikiant viešąsias paslaugas jų teritorijoje, sumos.

Projektu siūloma pakoreguoti Aprašo nuostatas, nustatančias kompensacijos išmokas, ir leisti savivaldybėms ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) teikti pasiūlymus dėl naujų galimų viešųjų keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų teikimo, taip pat patikslinti formules, skirtas kompensacijos dydžiui apskaičiuoti tais atvejais, kai teikiama kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslauga, atskiriant kelių transporto priemonių patiriamas sąnaudas ir ridą nuo traukinių patiriamų sąnaudų ir ridos. Šiuo metu galiojančios redakcijos Apraše tai nėra atskirta (skaičiuojama traukinių sąnaudos ir rida) ir tai galėtų nepagrįstai didinti kompensacijos dydį, kadangi traukinių patiriamos sąnaudos yra didesnės nei kelių transporto priemonių.

Projektu taip pat siūloma palikti galimybę atsakingajai institucijai sumažinti pagrįstojo pelno dydį derybų su geležinkelio įmone (vežėju) metu, tai yra lanksčiau taikyti Aprašo nuostatas dėl pelno skaičiavimo. Siūloma dabartinę redakciją „... pagrįstasis pelnas, apskaičiuojamas padauginus geležinkelio įmonių (vežėjų) turto, naudojamo tik viešosioms paslaugoms teikti

maršrute, vertę iš 3 proc.“ pakeisti į „... pagrįstasis pelnas, apskaičiuojamas padauginus geležinkelio įmonių (vežėjų) turto, naudojamo tik viešosioms paslaugoms teikti maršrute, vertę iš ne daugiau kaip 3 proc.“, tikslų procento dydį nustatyti viešųjų paslaugų teikimo sutartyse.

Be to, Projektu siūloma atlikti keletą redakcinio pobūdžio korekcijų.

Projektas teikiamas pakartotinai jį pakoregavus pagal pastabas, pateiktas 2022 m. gegužės 10 d. ir lapkričio 29 d. vykusiuose tarpinstituciniuose pasitarimuose:

Dėl Finansų ministerijos kanclerio klausimo, kokio papildomo finansavimo reikėtų, jei savivaldybės stengtųsi išsaugoti visus maršrutus, kuriuose Susisiekimo ministerija nenustatė poreikio teikti viešąsias paslaugas.

2022 m. duomenimis, Apraše nustatytos minimalios 40 balų ribos (žemutinė riba, kai viešosios paslaugos konkrečiame maršrute gali būti teikiamos ir susidarę nuostoliai kompensuojami tik esant savivaldybės finansiniam indėliui) nesurenka 5 šiaurės Lietuvoje (Mažeikių, Akmenės, Šiaulių, Radviliškio, Panevėžio, Kupiškio ir Rokiškio rajonų bei Šiaulių ir Panevėžio miestų savivaldybių teritorijoje) vykdomi vietinio susisiekimo maršrutai: Šiauliai–Panevėžys, Radviliškis–Mažeikiai, Šiauliai–Mažeikiai, Radviliškis–Šiauliai ir Šiauliai–Rokiškis.

Kadangi 2022 m. viešųjų paslaugų teikimo nuostoliai minėtuose 5 maršrutuose sudarys apie 2,4 mln. Eur, Susisiekimo ministerijos skaičiavimais, jeigu minėtos savivaldybės skirtų dalinį finansavimą viešųjų paslaugų teikimo nuostoliams minėtuose maršrutuose padengti, **maksimalus** finansavimo valstybės biudžeto lėšomis poreikis 2023 m. šiems maršrutams „išsaugoti“ neviršytų 2,5–3 mln. Eur. Į pateiktus skaičiavimus įtrauktas galimas infliacijos poveikis. Dėl konkretaus savivaldybės finansinio indėlio būtų deramasi atskirai (savivaldybės finansavimo dalis būtų apskaičiuota pagal maršruto surinktą balą). Bet kokiu atveju dėl konkretaus valstybės biudžeto finansavimo poreikio viešųjų paslaugų teikimo nuostoliams padengti būtų deramasi svarstant atitinkamų metų biudžeto projektą ir siekiama, kad nebūtų viršijami Susisiekimo ministerijai skirti asignavimų.

Dėl papildomo derinimo su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Aplinkos ministerija ir AB „Lietuvos geležinkeliai“. Reaguojant į pastabas Projektas papildomai teiktas derinti Aplinkos ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, taip pat AB „Lietuvos geležinkeliai“. Aplinkos ministerija pastabų nepateikė, į AB „Lietuvos geležinkeliai“ pateiktas pastabas buvo atsižvelgta. Komentaras dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabos pateikiamas derinimo pažymoje.

Prireikūs kartu su Lietuvos savivaldybių asociacija aptarti praktinius šio sprendimo įgyvendinimo klausimus. Reaguojant į šią pastabą šių metų birželio 9 d. ir spalio 10 d. buvo suorganizuoti susitikimai su Lietuvos savivaldybių asociacijos ir savivaldybių, kurioms yra aktualūs Projektu siūlomi pakeitimai, atstovais, kuriuose aptartos keleivinio geležinkelio transporto problemos Lietuvoje ir Projektu siūlomo sprendimo įgyvendinimo klausimai. Savivaldybėms buvo pasiūlytos galimos alternatyvos, o savivaldybių atstovai išreiškė poreikį geležinkelio transporto klausimus aptarti su kiekviena savivaldybe atskirai. Susisiekimo ministerija įsipareigojo dalyvauti minimuose susitikimuose ir įpareigojo geležinkelio įmonę (vežėją) suorganizuoti susitikimus dėl kiekvieno maršruto atskirai.

Papildyti informacija, kokią įtaką šis sprendimas galėtų turėti keleivių vežimo skatinimui. Pirmiausia, šiuo metu Lietuvos Respublikos teritorijoje egzistuoja daugiau kaip 20 vietinio susisiekimo geležinkelio transportu maršrutų, kuriuose per 2021 metus buvo pervežta daugiau kaip 4 mln. keleivių. Vis dėlto Projektu siūlomi pakeitimai artimiausiu laiku turės tiesioginę įtaką tik 5 šiuo metu egzistuojantiems maršrutams – „Radviliškis–Mažeikiai“, „Radviliškis–Šiauliai“, „Šiauliai–Mažeikiai“, „Šiauliai–Panevėžys“ ir „Šiauliai–Rokiškis“. Šiuo atveju tiesioginė įtaka suprantama taip, kad vertinant šiuos maršrutus Aprašo nustatyta tvarka viešųjų paslaugų poreikis yra abejotinas, todėl savivaldybėms, kurių teritorijas kerta minimi maršrutai, priėmus Projektu siūlomus pakeitimus reikės priimti sprendimą dėl prisidėjimo prie nuostolių, patirtų teikiant viešąsias paslaugas šiuose maršrutuose, kompensavimo. Savivaldybėms atsisakius prisidėti prie vežėjo patirtų nuostolių kompensavimo, šiems maršrutams turės būti ieškomos pigesnės alternatyvos, pvz., kombinuotasis keleivių vežimas, keleivių vežimas kelių transporto priemonėmis ar esamų geležinkelio maršrutų optimizavimas.

Antra, minimuose maršrutuose per 2021 metus buvo pervežta 150 tūkst. keleivių, tačiau net 120 tūkst. keleivių važiavo traukiniu maršrutu „Radviliškis–Šiauliai“ tarp Radviliškio ir Šiaulių geležinkelio stočių, tai rodo, kad likusioje Šiaulių regiono dalyje ir Panevėžio regione keliavimas

geležinkelių transportu nėra populiarus. Keliavimas geležinkelių transportu šiame regione nėra populiarus pirmiausia dėl besidubliuojančių maršrutų su keleivinių autobusų, kurie dažnai yra greitesni, maršrutais.

Tad vienas iš Projektu siūlomų pakeitimų tikslų yra ne tik optimizuoti valstybės lėšų, skirtų nuostoliams, patirtiems teikiant viešąsias paslaugas, kompensuoti, panaudojimą, bet ir sudaryti sąlygas, kad keleiviui teikiamos viešosios paslaugos būtų patogios ir suteikiamos ten, kur jos yra iš tiesų reikalingos. Todėl, atsisakius besidubliuojančių maršrutų, o ypač nuostolingus ir nepopuliarius maršrutus pakeitus alternatyvių transporto priemonių maršrutais ir sukoncentravus dėmesį į ruožus, kuriuose reikia teikti viešąsias paslaugas (pvz., „Šiauliai–Radviliškis“), prognozuojama, kad Projektu siūlomi pakeitimai turės teigiamą įtaką keleivių vežimo viešuoju transportu skatinimui.

Dėl siūlomo sprendimo įtakos ne tik keleivių vežimo geležinkeliais sričiai, bet ir šalies ekonomikai.

Projektu siūlomi pakeitimai nėra skirti Lietuvos Respublikos viešojo transporto sistemai reformuoti iš esmės, kardinaliai keisti keleivinio transporto struktūrą, jie labiau skirti ištaisyti regioninio lygmens neracionalumus geležinkelių transporto sektoriuje. Todėl minimi pakeitimai tiesiogiai palies tik keletą savivaldybių, kuriose keliavimas geležinkelių transportu yra nepagrindinė keliavimo rūšis. Atkreiptinas dėmesys, kad priėmus Projektu siūlomus pakeitimus ir savivaldybėms nesutikus prisidėti prie nuostolių, patirtų teikiant viešąsias paslaugas maršrutuose, kompensavimo, vadovaujantis Apraše nustatyta tvarka, tokiems maršrutams būtų ieškoma pigesnė alternatyva kitų rūšių transportu. Todėl keleiviai, besinaudojantys geležinkelių transportu tose savivaldybėse, kurios bus paveiktos Projektu siūlomų pakeitimų, keliauti galės kitomis transporto priemonėmis. Tad neigiamo poveikio šalies ekonomikai nebus pirmiausia dėl to, kad siūlomi pakeitimai artimiausiu laiku tiesiogiai paveiks tik 9 savivaldybes, o visoms likusioms savivaldybėms siūlomi pakeitimai artimiausiu laiku jokios įtakos neturės. Antra, įvertinus tai, kad tuo atveju, jei savivaldybės nuspręstų atsisakyti šiuo metu egzistuojančių geležinkelių maršrutų, kuriuose nėra poreikio teikti viešąsias paslaugas, jie bus pakeisti pigesne susisiekimo alternatyva, o traukiniai panaudoti kitiems maršrutams skatinti, bus sutaupomos valstybės lėšos arba už tą pačią kainą suteikiamos kokybiškesnės ir dažnesnės paslaugos (todėl tai galėtų padidinti keliaujančiųjų skaičių), galima daryti prielaidą, kad poveikis šalies ekonomikai bus teigiamas.

Pažymime, kad tiek pirminiame teikime Vyriausybės kanceliarijai, tiek ir teikime išvadoms gauti suinteresuotosioms institucijoms Projektas buvo teikiamas kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimo Nr. 1036 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ pakeitimo“ pakeitimo“ pakeitimo projektu, tačiau reaguojant į Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos pastabas šio projekto atsisakyta.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus, kadangi Projektas nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Projektu Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatos neįgyvendinamos.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

Projekte naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai neapibrėžiami, todėl Projektas nevertintinas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje. Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta. Projektas atskirai derintas su Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija ir Teisingumo ministerija, taip pat su Lietuvos transporto saugos administracija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir UAB „LTG Link“. Pastaroji oficialių pastabų nepateikė, o neoficialios

pastabos ir pasiūlymai buvo derinami darbo tvarka. Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų neturėjo, į kitų institucijų pastabas buvo atsižvelgta. Pastabos, kurių nepavyko suderinti darbo tvarka, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje.

Lietuvos keleivių vežimo asociacija taip pat išsakė savo nuomonę, jai buvo atsakyta atskiru raštu, jo kopija pateikta ir Vyriausybės kanceliarijai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 50 punktu, Nutarimo projektas darbo tvarka suderintas su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe.

Priėmus nutarimą, papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

Projektą parengė Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos grupės (vadovas – Vidmantas Tamulis, tel. 239 3941, el. p. vidmantas.tamulis@sumin.lt) vyriausiasis specialistas Marius Marčiulaitis (tel. 239 3868, el. p. marius.marciulaitis@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas ir jo lyginamasis variantas, 12 lapų.
2. Derinimo pažyma, 2 lapai.
3. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 10 lapų.
4. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

Susisiekimo ministras
Skuodis

Marius

M. Marčiulaitis, tel. (8 5) 239 3868, el. p. marius.marciulaitis@sumin.lt